

31.10.2002. likums "Ieslodzījuma vietu pārvaldes likums" ("LV", 168 (2743), 19.11.2002.) [spēkā ar 01.01.2003.] ar grozījumiem:

- 29.05.2003. likums ("LV", 85 (2850), 06.06.2003.)
- 11.11.2004. likums ("LV", 187 (3135), 25.11.2004.)
- 15.06.2006. likums ("LV", 101 (3469), 30.06.2006.)

Redakcijas: [01.01.2003] [20.06.2003] [09.12.2004] [01.10.2006] [01.01.2007]

Likuma redakcija uz 01.01.2007.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Ieslodzījuma vietu pārvaldes likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir nodrošināt likumības un cilvēktiesību principiem atbilstošu Ieslodzījuma vietu pārvaldes darbību.

2.pants. Ieslodzījuma vietu pārvalde

(1) Ieslodzījuma vietu pārvalde (turpmāk — Pārvalde) ir Tieslietu ministrijas padotībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku apcietinājuma kā drošības līdzekļa un brīvības atņemšanas kā kriminālsoda izpildes jomā.

(2) Pārvaldi vada priekšnieks; priekšnieka amata kandidatūru apstiprina Ministru kabinets, bet priekšnieku ieceļ amatā un atbrīvo no amata tieslietu ministrs.

(3) Pārvaldes sastāvā ir centrālais aparāts, Mācību centrs, kā arī brīvības atņemšanas iestādes un izmeklēšanas cietumi (turpmāk — ieslodzījuma vietas).

(4) Pārvaldei ir operatīvās darbības subjekta tiesības, lai veiktu noziedzīgu nodarījumu profilaksi, novērstu un atklātu tos, noskaidrotu noziedzīgu nodarījumu izdarījušās personas un pierādījumu avotus.

(5) Pārvalde apkopo informāciju par apcietinātajām un notiesātajām personām, kuras atrodas un atradās ieslodzījuma vietās.

(6) Pārvaldes nolikumu apstiprina Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2004. un 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006.)

3.pants. Pārvaldes simboli

(1) Pārvaldei ir zīmogs ar papildinātā mazā Latvijas valsts ģerboņa attēlu un pilnu iestādes nosaukumu, kā arī karogs.

(2) Mācību centram un ieslodzījuma vietām ir tiesības izmantot zīmogu ar mazā Latvijas valsts ģerboņa attēlu un pilnu iestādes nosaukumu.

4.pants. Pārvaldes personāls

(1) Pārvaldes personālu veido amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm (turpmāk — amatpersona), vispārējā valsts civildienesta ierēdņi un darbinieki.

(2) Amatpersona ir persona ar atbilstošu profesionālo izglītību, kvalifikāciju un speciālo dienesta pakāpi, kura devusi zvērestu un dienē Pārvaldē. Amatpersonas tiesības un pienākumus nosaka šis likums.

(3) Vispārējā valsts civildienesta ierēdņa tiesisko statusu, tiesības, pienākumus un sociālās garantijas nosaka Valsts civildienesta likums.

(4) Darbinieku darba tiesiskās attiecības regulē Darba likums.

(15.06.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2006.)

5.pants. Pārvaldes darbības pārraudzība

(Izslēgts ar 11.11.2004. likumu, kas stājas spēkā 09.12.2004.)

II nodaļa

Ieslodzījuma vietu un Mācību centra darbība

6.pants. Ieslodzījuma vietas

(1) Ieslodzījuma vietas veic apcietinājuma kā drošības līdzekļa un brīvības atņemšanas kā kriminālsoda izpildi, kā arī nodrošina notiesāto garīgo aprūpi, audzināšanu, nodarbinātību un resocializāciju.

(2) Ir šādas ieslodzījuma vietas:

1) izmeklēšanas cietumi;

2) slēgtie cietumi;

3) daļēji slēgtie cietumi;

4) atklātie cietumi;

5) audzināšanas iestādes nepilngadīgajiem.

(3) Ieslodzījuma vieta ir Pārvaldes struktūrvienība.

(4) Ieslodzījuma vietas priekšniekam ir:

1) Operatīvās darbības likumā noteiktās operatīvās darbības iestādes vadītāja tiesības;

2) *(izslēgts ar 15.06.2006. likumu).*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006.)

7.pants. Apsardzes režīms

(1) Pilngadīgos vīriešus, kuriem kā drošības līdzeklis piemērots apcietinājums vai kuri izcieš sodu slēgtajos un daļēji slēgtajos cietumos, apsargā ar dienesta ieroci bruņotas ieslodzījuma vietu amatpersonas.

(2) Citas apcietinātās vai notiesātās personas ieslodzījuma vietās apsargā ieslodzījuma vietu amatpersonas bez ieročiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006.)

8.pants. Ieslodzījuma vietu apmeklēšana

(1) Bez speciālas atļaujas apmeklēt ieslodzījuma vietas ir tiesības:

1) Valsts prezidentam;

2) Saeimas priekšsēdētājam;

3) Ministru prezidentam;

4) tieslietu ministram un Tieslietu ministrijas valsts sekretāram;

5) ģenerālprokuroram un viņam pakļautajiem prokuroriem, kuri veic uzraudzību brīvības atņemšanas iestādēs, kā arī tiesu apgabalu virsprokuroriem, kuru teritorijā atrodas attiecīgās ieslodzījuma vietas;

6) *(izslēgts ar 11.11.2004. likumu);*

7) tiesībsargam.

(2) Pārējās personas ir tiesīgas apmeklēt ieslodzījuma vietas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2004. un 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006. Skat. 15.06.2006. likuma Pārejas noteikumu.)

9.pants. Mācību centra darbība

Mācību centru vada priekšnieks. Mācību centrs nodrošina to Pārvaldes darbinieku profesionālo apmācību, kuriem nav speciālās dienesta pakāpes, kā arī amatpersonu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006.)

III nodaļa

Ierēdņu dienesta gaita

(Izslēgta ar 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006.)

IV nodaļa

Amatpersonas tiesības un pienākumi

(Nodaļas nosaukums ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006.)

22.pants. Amatspersonas tiesības un pienākumi

(1) Amatspersonai, pildot dienesta uzdevumus, ir šādas tiesības un pienākumi:

- 1) likumos un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā prasīt, lai personas pārtrauc likumpārkāpumus un citu rīcību, kura traucē amatspersonas pienākumu izpildi, kā arī lietot pret likumpārkāpējiem paredzētos piespiedu līdzekļus;
- 2) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pārbaudīt personu apliecinošus dokumentus, kā arī citus dokumentus;
- 3) Ministru kabineta noteiktajā kārtībā ieslodzījuma vietā apsekot apcietinātās un notiesātās personas, lai konstatētu, vai tās ir lietojušas alkoholu, narkotiskas vai psihotropas vielas;
- 4) likumā noteiktajā kārtībā izdarīt personu apskati, mantu un apģērba pārbaudi, izņemt priekšmetus, izstrādājumus un vielas, kuras aizliegts ienest, lietot un glabāt ieslodzījuma vietā;
- 5) atbilstoši Kriminālprocesa likumā noteiktajai kompetencei veikt pirmstiesas izmeklēšanu;
- 6) atbilstoši savai kompetencei Operatīvās darbības likumā noteiktajā kārtībā veikt operatīvās darbības pilnā apjomā, lai atklātu, pārtrauktu un novērstu noziedzīgus nodarījumus ieslodzījuma vietā;
- 7) Ministru kabineta noteiktajā kārtībā nēsāt un glabāt šaujamieroci, kas amatspersonai izsniegts lietošanai dienesta vajadzībām.

(2) *(Izslēgta ar 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006.)*

(3) Amatspersona, pildot dienesta pienākumus, ievēro profesionālās ētikas normas.

(4) Amatspersonai ir aizliegts organizēt streikus un piedalīties tajos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2004. un 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006.)

23.pants. Amatspersonas tiesības lietot fizisku spēku, speciālos cīņas paņēmienus un speciālos līdzekļus

(1) Amatspersonai ieslodzījuma vietā ir tiesības lietot fizisku spēku, speciālos cīņas paņēmienus un speciālos līdzekļus — roku dzelžus, nomierināšanas kreklus, stekus, elektrošoka ierīces, dienesta suņus, asaras izraisošas vielas, ierīces likumpārkāpēju ieņemto telpu atvēršanai, šķēršļu sagraušanai, lai:

- 1) atvairītu uzbrukumu sev vai citām personām;
- 2) atvairītu uzbrukumu ēkām, telpām, būvēm un transportlīdzekļiem vai atbrīvotu vardarbīgi ieņemtos objektus;
- 3) atbrīvotu ķīlniekus;
- 4) novērstu masu nekārtības;
- 5) aizturētu personu, kas nepakļaujas vai pretojas viņam, var bēgt vai nodarīt kaitējumu sev un citām personām (ja ir pamats tā uzskatīt);

6) pārtrauktu apcietināto vai notiesāto bēgšanas mēģinājumu.

(2) Amatspersonai aizliegts lietot speciālos cīņas paņēmienus un speciālos līdzekļus (izņemot roku dzelžus) pret sievietēm, nepilngadīgajiem un invalīdiem ar acīmredzamām invaliditātes pazīmēm, izņemot gadījumus, kad viņi piedalās grupveida uzbrukumā, apdraud amatpersonas, darbinieka vai citu personu veselību vai dzīvību un izrāda bruņotu pretošanos.

(3) Ja fiziska spēka vai speciālo līdzekļu lietošanas dēļ ir cietušie, amatpersonas pienākums ir sniegt viņiem pirmo palīdzību un organizēt neatliekamo medicīnisko palīdzību. Par visiem speciālo līdzekļu (izņemot roku dzelžus) lietošanas gadījumiem ieslodzījuma vietas priekšnieks nekavējoties (bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā) ziņo Pārvaldes priekšniekam, Tieslietu ministrijas valsts sekretāram un prokuroram.

(4) Pirms speciālo līdzekļu lietošanas, ja apstākļi un situācija to ļauj, jābrīdina par nodomu lietot speciālos līdzekļus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2004. un 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006.)

24.pants. Amatspersonas tiesības pielietot šaujamieroci

(1) Amatspersona ir tiesīga pielietot šaujamieroci kā galējās nepieciešamības līdzekli, lai:

- 1) aizstāvētos pret personām, kuras reāli apdraud viņa vai citu personu dzīvību vai veselību;
- 2) novērstu mēģinājumu vardarbīgi iegūt šaujamieroci;
- 3) novērstu apcietinātā vai notiesātā bēgšanu, aizturētu izbēgušu apcietināto vai notiesāto;
- 4) aizturētu personu, kura izrāda bruņotu pretošanos vai atsakās izpildīt amatpersonas likumīgo prasību nodot ieroci vai sprāgstvielas;
- 5) aizturētu personu smaga vai sevišķi smaga nozieguma izdarīšanas brīdī vai tūlīt pēc tā izdarīšanas;
- 6) pārtrauktu personu nelikumīgu vardarbīgu iekļūšanu ieslodzījuma vietā.

(2) Ja ieslodzījuma vietā notiek ar grautiņiem, dedzināšanu vai ķīlnieku sagrābšanu saistītas masu nekārtības, masveida pretošanās amatpersonām un ja ar citiem līdzekļiem pārtraukt šīs darbības nav iespējams, šaujamieročus drīkst pielietot pēc tieslietu ministra, Tieslietu ministrijas valsts sekretāra, Pārvaldes priekšnieka vai viņa vietnieka mutvārdu rīkojuma.

(3) Pirms šaujamieroča pielietošanas jābrīdina par šo nodomu mutvārdos vai izdarot brīdinājuma šāvienu.

(4) Bez brīdinājuma šaujamieroci drīkst pielietot, ja:

- 1) notiek pēkšņs bruņots uzbrukums ieslodzījuma vietai;
- 2) notiek pēkšņs bruņots uzbrukums amatpersonai vai citai personai, kā arī tad, ja uzbrukumā tiek izmantots transportlīdzeklis;
- 3) tas nepieciešams ķīlnieka atbrīvošanai;
- 4) notiek bēgšana no ieslodzījuma vietas, pielietojot ieroci vai izmantojot transportlīdzekli, kā arī tad, ja bēgšana notiek naktī vai sliktas redzamības apstākļos, vai no transportlīdzekļa tā braukšanas

laikā, vai bēgšana notiek grupā;

5) tiek aizturēts apcietinātais vai notiesātais, kurš izrāda bruņotu pretošanos.

(5) Aizliegts pielietot šaujamieroci vietās, kur tā pielietošanas dēļ var ciest citas personas, kā arī pret sievietēm, nepilngadīgajiem un invalīdiem ar acīmredzamām invaliditātes pazīmēm, izņemot gadījumus, kad viņi piedalās bruņotā uzbrukumā, izrāda bruņotu pretošanos vai grupā apdraud citu personu dzīvību.

(6) Šaujamieroču pielietošanas gadījumā amatpersonai jādara viss iespējamais, lai garantētu citu personu drošību, kā arī lai sniegtu cietušajiem nepieciešamo medicīnisko palīdzību. Par katru šaujamieroča pielietošanas gadījumu ieslodzījuma vietas priekšnieks nekavējoties (bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā) ziņo Pārvaldes priekšniekam, Tieslietu ministrijas valsts sekretāram un prokuroram.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.11.2004. un 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006.)

V nodaļa

Amatpersonas tiesiskā aizsardzība un darbības garantijas

(Nodaļas nosaukums ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006.)

25.pants. Amatpersonas tiesiskā aizsardzība

(1) Amatpersona ir valsts varas pārstāvis, un likumīgās prasības, ko viņa izvirza, pildot dienesta pienākumus, jāievēro visām personām.

(2) Amatpersona atrodas valsts aizsardzībā — viņas dzīvību, veselību, godu un cieņu aizsargā valsts.

(3) Amatpersonas goda aizskaršana, pretošanās amatpersonai, viņas veselības vai dzīvības apdraudēšana, kā arī rīcība, kas viņai traucē pildīt dienesta pienākumus, sodāma normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006.)

26.pants. Amatpersonas darbības vispārējās garantijas

(1) Amatpersonai nav saistoši politisko organizāciju (partiju) un to apvienību vai to pārstāvju rīkojumi un lēmumi.

(2) Par likumpārkāpumu netiek atzīta amatpersonas rīcība attaisnota profesionāla riska situācijā, kaut arī šajā rīcībā būtu konstatējamā tāda nodarījuma pazīmes, par kuru noteikta disciplinārā, administratīvā, civiltiesiskā vai kriminālā atbildība. Profesionāls risks atzīstams par attaisnotu, ja amatpersona rīkojusies atbilstoši viņas rīcībā esošajai informācijai par faktiem un apstākļiem, bet likumīgais mērķis nav bijis sasniedzams bez riska darbībām un ja viņa, pieļaudama risku, darījusi visu iespējamo kaitējuma novēršanai.

(3) Amatpersona neatbild par mantisko un fizisko kaitējumu, kas dienesta pilnvaru ietvaros nodarīts likumpārkāpējam, kurš nepakļaujas vai pretojas amatpersonai, kā arī par trešajai personai nodarīto mantisko un fizisko kaitējumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006.)

VI nodaļa

Ierēdņa sociālās garantijas

(Izslēgta ar 15.06.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.10.2006.)

Pārejas noteikums

Līdz 2004.gadam uz šā likuma 11.panta trešās daļas 1.punktā minētajiem vakantajiem ierēdņu amatiem netiek izsludināts konkurss.

Likums stājas spēkā 2003.gada 1.janvārī.

Likums Saeimā pieņemts 2002.gada 31.oktobrī.

Valsts prezidente V.Vīķe-Freiberga

Rīgā 2002.gada 19.novembrī

PIEZĪME:

15.06.2006. likuma "Grozījumi Ieslodzījuma vietu pārvaldes likumā"

Pārejas noteikums:

"Šā likuma 5.pants stājas spēkā 2007.gada 1.janvārī."

(Grozījumus 8.pantā 7.punktā.)